

TREMTHINUS

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS LEIDINYS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Nr. 32 (137)

1994 m. lapkritis

Pakilkit, griaucių šiurpūs milijonai,
Garbingieji pulkai ir legionai,
Ir tie, kurie nuo šalčio ir nuo bado
Pūgų simfonijoje mirtį rado...

Pakilkite, išniekinti,
Sub jauroti, suluošinti...
Vincas Mykolaitis-Putinas

Kas gi tas rezistentas Nr.1? Dažnas paklaustas atsakyti, kad tai amžinos šlovės vertas Lietuvos partizanų vadas gen. Adolfas Ramanauskas-Vanagas arba "Dainavos" apygardos partizanų vadas plk. Juozas Vitkus-Kazimieraitis, o gal ilgus metus gulago lageriuose kančintieji, bet nepalūžę mūsų tautos sūnūs Balys Gajauskas ar monsinjoras kun. Alfonsas Svarinskas. Jie visi (ir dar daug daug kitų) verti šio vardo, tačiau dabartinis Seimas mano kitaip.

Lapkričio 17d. įvykęs Seimo posėdis pašiurpino visus dorus Lietuvos žmones. Svarstant nutarimo projekta "Dėl asmeninės represuotų už pasipriešinimą okupaciniams režimams, teisių atstatymo", Seimo "kairiukai" (tai V. Petkevičiaus sukurtas naujadaras) sumanė panaikinti dar Lietuvos AT patvirtintą tokio pat pavadinimo Komisiją (pirmininkas P. Varanauskas), o visas Komisijos funkcijas išduodant rezistentų pažymas pavesti naujai įkurtam Genocido ir rezistencijos tyrimo centrui.

Seimo kairiukų svarbiausiasis šnekorius Albertynas net apsiputojęs šaukė, kad didžiausieji kovotojai už Lietuvos laisvę-tai raudonieji. Jie, vadovaujami

Lietuvos VKP(b) sekretoriaus Sniečkaus, atnėsė Lietuvai išsvajotą Stalino Saulę. Todėl rezistento pažymėjimą Nr.1 reikia įteikti draugui Sniečkui (po mirties). Tokio pat pažymėjimo vertas ir Jo Ekscelencija, nes jis atskyrė Lietuvos komunistų partiją nuo Maskvos. O tai jau rezistencija!

Pasak to paties Albertyno, pokario metais reikėjo ne priešintis sovietų invazijai su ginklu rankose, o tyliai per-

tinę okupaciją istorinę reikšmę. Dešimt metų trukusi partizaninė kova (1944-1954m.) pareikalavo apie 30 tūkstančių geriausią Lietuvos sūnų ir dukterų gyvybių. Sunaikintas auksinis Lietuvos genetinis fondas, o tai ypač skaudžiai jaučiamama šiandien. Tik narsiųjų partizanų paaukotos jaunystės, gyvybės dėka šiandien gyvename gimtojoje žemėje, tik jų dėka vėjais nuėjo Lietuvos satrapo ir budelio LKP(b) sekretoriaus ir Mask-

lais (Vyčiu, Gedimino stulpais, trispalve), o kiti į Maskvos padovanotas šimtasiūlės įsimieigdavo kruviną penkiakampę; apie vienus tauta kūrė gražiausias dainas, o kitus palydėdavo patyčių "ciastuškomis"; vieni kasdien giedojo "Lietuva, Tėvynė mūsų" ir "Marija, Marija", o kiti girtais balsais rusiškai traukė "Internacionalą"; vieni kovojo ir žuvo už gimtąją žemę, o kiti stengési, kad čia būtų "matj Rosieja".

Tai du visai nepalyginami poliai. Albertynas arba visai nenutuokia istorijos, arba vykdo kieno nors nešvarių užduotų.

Aišku, tokių kvailysčių kol kas nedrįsta šnekėti LDDP lyderiai Šleževičius, Kirkilas, Gylys, Bernatonis ir kiti, tačiau jie turi etatinį savo slaptųjų minčių ruporą- Albertyną.

Šis Seimo posėdis aiškiai parodė, kad Seimo kėdėse sėdi daug tokų, kurie mielei grįžtę į geležinį Rusijos glėbį, nes dauguma jų, tapę amžinais KGB vergais, buvo verčiami išdavinėti savo tėvus, draugus, savas idėjas, įsitikinimus. Šiandien jie su nostalgija žvelgia į Maskvą, ilgisi tų 30 Judo grašių, kuriuos kartais anie numesdavo.

Tai jų pastangomis sukurtas mitas, kad LKP(b) pirmasis sekretorius A. Sniečkus buvęs didis Lietuvos patriotas, labai mylęjės savąją tautą, rūpinėsis jos

Is partizanų archyvo

Lietuvos kariuomenės šventės proga sveikiname atsikūrusios Lietuvos karius savanorius, Nepriklausomybės kovu veteranus, 1941m. Birželio sukilimo dalyvius, pokario laisvės kovotojus partizanus.

Jūsų kovos ir aukos amžiams lieka Tėvynės istorijoje. Jūsų ryžtas ir pasirengimas ginti Tėvynę- tvirtas valstybingumo garantas.

LPKTS taryba ir "Tremtinio" redakcija

Mieži musu skaitytojai!

Prasome "Tremtinio" užsisakytis
paste pusei metų. Leidinio
kaina pusei metų - 14,40 Lt
(pašto paslaugos 3,36 Lt).
Prenumerata jau vyksta,
daugiausia lapkričio 30d.
"Tremtinio" indeksas 67388

Rezistēntas Nr.1

sikelti per Nemuną ir apgyvendinti Karaliaučiaus kraštą.

Visi LDDP lyderiai tylėjo, taigi šie Albertyno žodžiai priimtini kaip oficiali kairiukų pozicija. Labai savitai į savo partijos draugo kalbą reagavo užsienio reikalų ministras P. Gylys- jis ištisai kieno į sau... Atseit kaip puiku, kad bent vienas pasakė tai, ką seniai reikėjo pasakyti.

Kitaip Albertyno ir Co kalbą vertino Seimo narys A. Stasiškis: tai esąs Stalino ir Berijos padlaižių ir bernų politikos tėsinys; LDDP visomis išgalėmis stengiasi panaikinti ginkluotos kovos prieš sovie-

vos statytinio M. Suslovo žodžiai: "Lietuva bus, bet lietuvių čia nebus".

Lietuvos laisvės kovų dalyviai - tai kunigaikščio Margirio ir Gražinos žygarbių tėsėjai. Jie visi puikiai žinojo, ką renkasi, kad jų amžius partizanų kovos būriuose tebus vos 1,5-2 metai, tačiau į žuvusio partizano vietą stodavo vis nauji didvyriai. Tai buvo lietuvių tautos nebuklas siaubingo sovietinio genocido pragare.

Baisi šventvagystė lyginti taurius didvyrius su sovietiniais Maskvos klapčiukais. Vieni savo karines uniformas puoše Nepriklausomos Lietuvos simbo-

(nukelta į 2 psl.)

Dėl rezistentų teisių

Lapkričio 17d. LR Seimas nutarė panaikinti Rezistencijos dalyvių teisių atstatymo komisiją, pripažinti netekusiais galios visus su šios komisijos įkūrimu ir darbu susijusius LR AT Prezidiumo 1990m. ir 1991m. nutarimus.

Buvęs Komisijos pirmininkas P.Varanauskas įpareigotas per savaitę nuo šio nutarimo įsigaliojimo perduoti Rezistencijos dalyvių teisių komisijos dokumentaciją ir sukauptą medžiagą LR gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centriui (gen.dir.V.Skuodis). Šis Centras įpareigotas išduoti rezistencijos dalyvių pažymėjimus. Nutarimas priimtas vardiniu balsavimu.

Balsavo už: A.Albertinas, V.Astrauskas, A.Bajoras, J.G.Barauskas, A.Bendinskas, J.Bernatonis, R.I.Bloškys, J.Bulavas, V.V.Bulovas, S.Burbienė, V.Bütėnas, A.A.Greimas, B.Jagminas, G.Jurkūnaitė, Č.Juršėnas, A.Kairys, V.Kanapeckas, J.Karosas, F.Kolosauskas, K.Kubertavičius, J.Kubilius, V.Liutikas, A.Lozuraitis, R.Markauskas, A.Nesteckis, J.Pangonis, P.Papovas, G.A.Paviržis, A.Pocius, Z.Povilaitis, J.Požėla, V.Pranevičius, M.Pronkus, V.Ražukas, A.Sadkauskas, A.Salamakinas, M.Stakvilevičius, I.Šiaulienė, V.Šumakaris, A.P.Tauras, V.Velikonis, M.Visakavičius, P.S.Vitkevičius, J.Žebrauskas, R.Žurinskis.

Balsavo prieš: V.Aleknaitė-Abramikienė, N.Ambrasaitytė, A.Baskas, V.Bogušis, V.Briedienė, R.J.Dagys, K.Dirgėla, J.Dringelis, A.Endriukaitis, P.Giniotas, R.Hofertienė, P.Jakučionis, E.Jarašūnas, K.V.Kryževičius, A.Kubilius, K.Kuzminskas, V.Landsbergis, J.Lisztavičius, S.Malkevičius, L.Milčius, P.A.Miškinis, K.Paukštys, S.Pečeliūnas, V.Petrauskas, V.P.Plečkaitis, A.J.Raškinis, K.Skreby, A.N.Stasiškis, S.Šaltenis, Z.Šličytė, J.Tartilas, M.Treinys, P.Tupikas, K.Uoka, G.Vagnorius, A.Vaišnoras, V.Žiemelis.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos Klaipėdos skyriaus tarybos kreipimasis į visus LPKTS narius ir skyrių tarybas

LPKTS nuo pat įsikūrimo yra politinė visuomeninė organizacija. Be socialinių, buitinių, kultūrinių, istorinių klausimų sprendimo, ji aktyviai dalyvauja ir šalies politiniame gyvenime. Ne vienas mūsų sajungos narių buvo AT deputatas, Nepriklausomybės atkūrimo Akto signataras, Seimo nariai, vietinių tarybų deputatai. Aktyviai dalyvaujame organizuojant visus rinkimus, referendumus, mitingus, piketus. Mūsų vienybės nepakenčia "daugumiečiai" ir tie, kurie mus teisė, trėmė, kankino ir žudė. Pirmas smūgis mūsų sajungai buvo politinių kalinių atskilimo organizavimas. Tačiau lauko efekto jis nepadarė. Antras smūgis- Politinių partijų ir politinių organizacijų įstatymas Nr.1-521, priimtas 1994 06 30. Šis įstatymas nukreiptas prieš visuomenines organizacijas. Juo nustatoma, kad kelti kandidatus į rinkimus gali tik politinės partijos ir organizacijos. Mūsų sajungos nariai, kovoje už Tėvynės laisvę ilgus dešimtmecius, kentę pažeminimus gulaguose ir tremtyje, sušvitus Laisvei, nušalinami nuo valstybės valdymo, verčiami antraeiliais savos valstybės piliečiais! Tad š.m. liepos 16d. Kaune tuo klausimu įvykės neeilinis LPKTS suvažiavimas teisingai paskelbė LPKTS politine organizacija. Mes privalome tiesiogiai dalyvauti valstybės valdyme, būti pilnateisiais piliečiais.

Sesės ir broliai, mūsų Tėvynė gyvena labai sunkų laikotarpi. Nepriklausomybei gresia didelis pavoju. Jos priešai aktyviai siekia sugrąžinti Lietuvą į Rytų imperiją. Esame gausiausia ir tvirčiausia sajunga mūsų valstybėje. Neturėtume užmiršti tūkstančių žuvusių rezistencijoje, lageriuose, tremtyje. Susimąstykime, už ką patys kentėjome ir kovojo. Istorija mus pasmerks už skaldymąsi, tarpusavio ginčus ir ambicijas. Kadangi š.m. liepos 16. mūsų sajungos neeilinis suvažiavimas didele balsų dauguma priėmė įstatą pakeitimą, visi su tuo turime sutikti.

Priimta LPKTS Klaipėdos sk. tarybos posėdyje 1994 11 10
Skyrius pirmininkas J.MARTIŠIUS

Rezistenčias Nr.1

(atkelta iš 1 psl.)

gerove. Tačiau atrasti archyviniai dokumentai rodo visai ką kita. A.Sniečkui labiausiai tiktų Lietuvos budelio Nr.1 pažymėjimas. Jis nuo 1920m. buvo komunistų partijos narys, slaptas ir gerai apmokamas svetimos valstybės (Rusijos) agentas ir dirbo jos naudai. Todėl po

1940m. birželio 15d. okupacijos jam, kaip patikimam žmogui, buvo pavesta vadovauti saugumo tarnybai. Tai jo asmeniniu nurodymu buvo organizuotas baisusis lietuvių tautos genocidas- išžudyti, ištremti šviesiaus Lietuvos žmonės, mokytojai, ūkininkai, juristai, kunigai, kariniai. Ne veltui A.Sniečkų prae-

keikė jo motina, stambaus ūkio savininkė, nuo savo jo sūnaus pabėgusi į Vakarus.

Šiandien Lietuvoje vyksta keisti dalykai: tauta labai rafinuotai ir klasingai stumiamai į motinėlės Rusijos mirtiną glėbi. Pasak rašytojo J.Avyžiaus, "ąžuolas, atlaikės svetimųjų kirvių smūgius, iš šaknų raunamas savųjų".

Ar bus nepriklausoma mūsų valstybė, jei per jos teritoriją važinės buvusiųjų okupantų ešelonai su tankais, ginklais, kareiviais, o padangėje skraidys juombonešiai, naikintuvai?

Daroma viskas, kad tauta tapț tik pasyvi stebetoja, kokia buvo ir per 50 sovietinės okupacijos metų. Šiandien Lietuvą vėl apninka juoda apatija, pasyvumas, o tai labai paranku mūsų priesams.

Prisiminkime vieną seną patimatą: "Jei nori, kad tavo vaiskas būtų vergas, atiduok jį auklėti vergui".

Tad stenkimės bent jaunimą apsaugoti nuo Maskvos vergų įtakos. Tai svarbiausias mūsų šios dienos uždavinys.

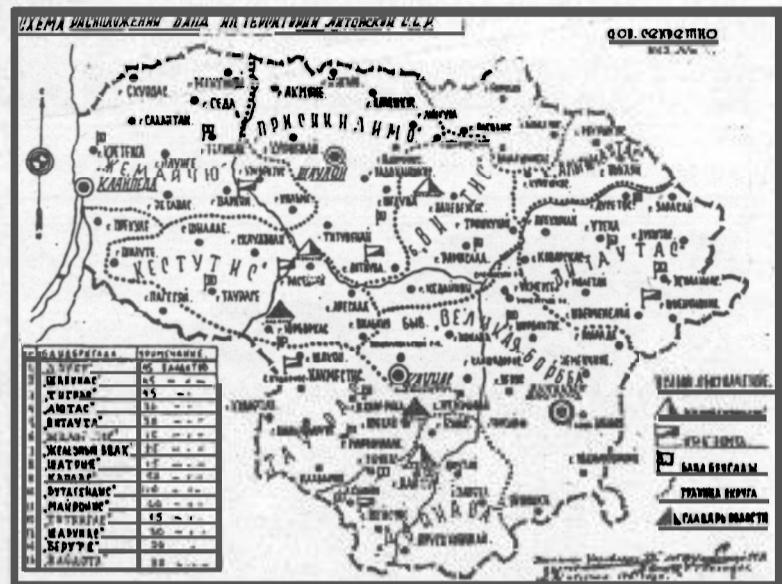
Povilas VITKEVIČIUS
Kaunas

Bendra Rezistencijai - 50

Jų bijojo okupantai ir tautos isdavikai

Siūltas Eržvilko gimnazijos direktorius, Lietuvos laisvės kovų partizanas Stasys Jarmala (sl.Vincas Ulevičius), 1949m. vasarą išskicas po Jurbarko kaledimo pamatu ir sėkmingai pabėgo. Enkavedistai jo kameroje rado tik rašteli: "...Jums nepavyks užgniaužti mūsų laisvės siekimo! Mes švesime pergalę ir pasitiksime savo Tėvynės laisvės Saulėtekį".

Po kelių dienų šis Lietuvos karys žuvo prie Pašaltuonio. Kad partizaninis pasipriešinimas labai trukdė sovietiniam okupantams įgyvendinti savo tikslus, matyti ir iš KGB majoro I.Blocho sudaryto 6t. albumo "Ginkluoto pogrindžio likvidavimo medžiaga". Jame neatsiskirtinai mėgaujamasi nukanektintų ir išniekintų partizanų

2 partizanai iš Rolando būrio, o Ariogalo apylinkėse veikė 4 partizanai. Nuotraukose išsirikiavę du partizanų būriai (apie 16 vyru), 1954m. veikę Jurbaro-Tauragės miškuose ir Kar-

("Lietuvos aidas" 1993 04 24) rašoma, kad Ariogalo, Šilalės, Šilutės rajonuose 1956m. dar veikė 7 partizanų grupės.

Kvėdarnos miškeliuose partizanų kovinėje rikiuotėje du jaunuoliai- Petras Oželis ir Felikas Urbonas- išsilaike net iki 1959m. Gegužės 4d. žuvo. Jie atakakliai ragino žmones priešintis okupantui, platino rezistencinę spaudą ir net patys toliau leido Dariaus rinktinės partizanų laikrašteli "Knygnešių keliu". Jie 15 metų už Tėvynę kas vakarą meldėsi iš "Lietuvos partizanų maldaknygės"...

Jie 15 metų tikėjo pasaulio galingųjų iškilmingu pareiškiniu Atlanto Chartijoje, kad Europa po karo bus laisva nuo baimės ir prievertos, kad visos tautos atgaus teises į Nepriklausomybę, turėtų prieš karą.

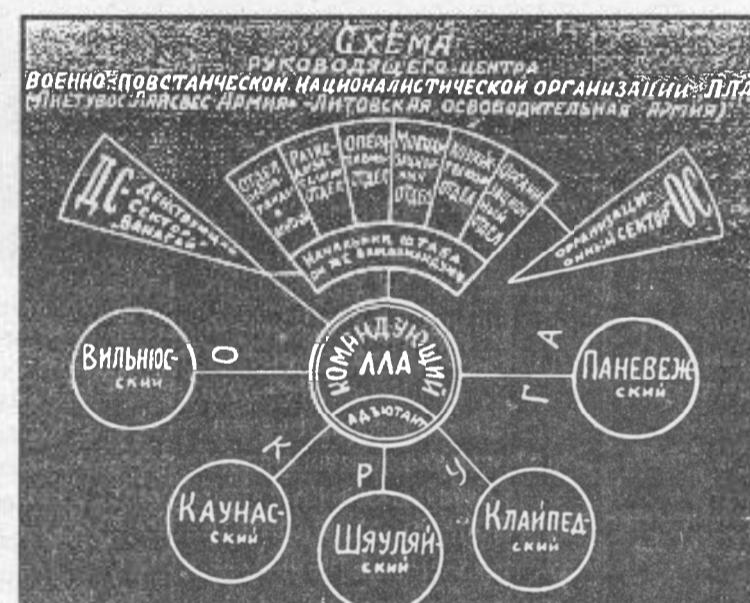
Jie meldėsi ir tikėjo, kad Vatikanas atsakys į Lietuvos partizanų laišką, pasiūstą Popiežiui 1947 metais. Laukė ir tikėjo, kad Šventasis Tėvas užtars kenčiančią ir okupantų niokojamą Marijos žemę.

Jie turbūt nežinojo, kad budelių-baudėjų gen. Vetrovo divizija ne tik Čečenijoje 1944-1945m. smaugė "tautinius

nesutarimus", bet, persikelusi į Lietuvą "apginti darbo žmonių interesų", iki 1951 metų važinėjo Atlanto Chartijos iniciatorių- JAV-dovanotais studebekeriais, maitinosi jų konservais ir anglisku Čyfteino tankečių kulkosvaidžiu degino Lietuvos sodybas, žudė laisvės kovotojų brolius ir seres.

Jie taip ir nuėjo į Amžinybę, nesulaukę savo Tėvynės laisvės Saulėtų dienų...

Vytautas STEPONAITIS
Kaunas

palaikų fotonuotraukomis ir požeminių slėptuvių brėžiniais.

Yra žemėlapių su partizanų įsikūrimo vietomis, nurodyta, kad 1954m. vasarą Kęstučio apyg. dar veikė šie būriai: prie Kaltinėnų- 4 partizanai, prie Šilalės- 10 vyru iš Dariaus rinktinės, prie Batakių dar buvo likę

šuvos gilioje. Būrių pavadinimai "Keleiviai" ir "Našlaičiai".

Tai liudija sunkią paskutiniųjų Žemaitijos laisvės kovotojų daļią, nors Kęstučio apygardos partizanai niekada neprarado vilčių.

Žiauraus kagebisto pplk. N.Dušanskio prisiminimuoose

IŠ SEIMO IR VYRIAUSYBĖS RŪMU

Parengė
Edmundas SIMANAITIS

IŠ SEIMO IR VYRIAUSYBĖS RŪMU

Rusija siekia sutarties

Lapkričio 14d., kalbėdamas spaudos konferencijoje, Opozicijos vadovas prof.V.Landsbergis pasirėmė Rusijos derybų delegacijos vadovo ambasoriaus V.Ivakovo žodžiais, kad "Rusijai reikia tokios sutarties, kurios Lietuva negalėtų nutraukti, nes tai būtų tarptautinės teisės pažeidimas". Profesorius kritiškai įvertino G.Kirkilo samprotavimus, jog tai "būtų tik karinių pervežimų tvarką reglamentuojantis "protokolinis" susitarimas", prezidento A.Brazauskos tvirtinimą, jog "sutartis tebus nereikšmingas techninis susitarimas, kurį pasirašys ne pirmieji valstybės pariegūnai", ir URM sekretoriaus A.Januškos teiginį, jog "šia sutartimi Lietuva nieko nejispareigos".

Opozicijos vadovas taip pat pastebėjo, kad karinio tranzito sutartį imta sieti su archyvų, "Vnešekonombanko" skolų grąžinimu, Rusijos kariuomenės neatiskaitymais, o tai „visiškai nelogiska.“

Kieno bus**Karaliaučiaus kraštas?**

Opozicijos vadovas prof.V.Landsbergis spaudos konferencijoje pareiškė, kad j tiei valdyti Rytprūsius žiūrima legalistiniu ir pragmatiniu požiūriu. Rusija, deklaruodama, kad ta teisė jai priklauso, remiasi tuo, kad ji yra vienintelė SSRS teisių paveldetoja. Tačiau ji "nepasakė, kad yra vienintelė paveldetoja, kai pretendavo į kędė Sau-gumo Taryboje Niujorke. Bet SSRS paveldetojų yra turbūt daugiau negu 12 valstybių", kurios, turėdamos "pragmatinės jėgos", galėtų preten-duoti į tą kraštą. Prof.V.Landsbergis mano, kad "Prezidentas būdamas užsienyje netiksliai pasa-kė, kad Karaliaučiaus kraštas yra atiduotas Rusijai. Jis nebuvu atiduotas Rusijai... Jis buvo pavestas administruoti Sovietų Sajungai iki taikos pasi-rašymo sutarties su Vokietija, vadinasi, laikinai... Tai tarptautinių forumų klausimas. Europos Par-lamentas padarė pirmajį žingsnį šių metų pradžioje, sakydamas, kad tai Europos problema. Mes neturėtume prieštarauti tokiams teiginiams".

Prezidente, kas atlygins okupacijos žalą?

Sajūdžio taryba, atsiliepdama į politinių kalinių ir tremtinių pastabas dėl derybų su Rusija, lapkričio 4d. kreipėsi į Respublikos Prezidentą. Kreipimėsi sakoma, kad taryba jaudina tai, kad "vykstant deryboms su Rusija, oficialūs Lietuvos atstovai visiškai nebekelia okupacijos metu padarytos žalos atlyginimo klausimo, ignoruodami 1992m. birželio 14d. referendumė pareikštą tautos valią". Taryba siūlo sudaryti atskirą derybų delegacijos komitetą, kuris rūpintys žalos atlyginimo klausimu ir į kurį jeitų ne tik Vyriausybės, bet ir politinių kalinių, tremtinių ir kitų visuomeninių organizacijų atstovai. Komitetas turėtų apskaičiuoti "SSRS okupacijos metu padarytą materialinę ir moralinę žalą", ypač įvertinant politinių kalinių bei tremtinių darbų nelaisvėje. Reikalaujant žalos atlyginimo, siūloma remties Jungtinii Tautų dokumentais. Raštą pasiraše LS tarybos pirmininkas R.Batūra.

Kas prijungs Vilniaus rajoną prie Lietuvos?

Vykstant Vyriausybės nutarimą Nr.480, turėjo būti organizuoti kultūriniai renginiai Vilniaus krašto gržimo Lietuvai 55-ųjų metinių proga. Vilniaus rajono valdyba šio nutarimo nevykdė. Rudaminoje minėjimą be valdybos žinios organizavo mokykla, o Maišiagaloje "Vilnius" draugija.

Paraginta Vilniaus rajono, valdyba minėjimą surengė atsainiai-nepatogiu laiku (14.30 val.), neinformuojant visuomenės apie renginį, nepakietė tarybos deputatų, viršaičių, neleido parodyti meninės programos ir net neiškélé valstybinės vėliavos. Spalio 28d. aptuštėje salėje garbūs svečiai jautėsi kaip ne Lietuvoje. O buvo atvykę Seimo narys V.Petrauskas, Sajūdžio tarybos pirmininkas R.Batūra, Vilniaus krašto visuomeninių organizacijų atstovai: B.Saplys iš Kanados, A.Suraučius iš Lenkijos, K.Garšva iš Lietuvos.

K.Garšva (jis yra komisijos Vilniaus gržimo Lietuvai renginiams organizuoti komisijos pirmininkas), Lietuvos Sajūdžio Vilniaus rajono tarybos pirmininkas J.Burokas ir Tėvynės Sajungos atstovė S.Dabaraitė nusiuntė raštą Seimo savivaldybių komiteto pirmininkui A.Sadkauskui, Premjerui A.Šleževičiui ir Kultūros ministriui D.Trinkūnui, kuriame išreiškė viltį, kad Vyriausybė su Vilniaus rajono valdyba aptars ir įvertins 55-ųjų Vilniaus gržimo Lietuvai metinių boikotą.

Pripažinti Ičkeriją de facto!

Lapkričio 13d. 23 Baltijos Asamblėjos nariai (po devynis iš Estijos ir Lietuvos, penki iš Latvijos) pasiraše "Kreipimasi į Lietuvos, Latvijos ir Estijos Respubliką Vyriausybės". Dokumente rašoma:

"Baltijos Asamblėjos parlamentarai teikia pasiūlymą de facto pripažinti Čečėnijos Respubliką Ičkeriją, kuri per trejus paskelbtos nepriklausomybės metus, nepaisant blokados, irodė galinti funkcionuoti viduje ir išorėje kaip nepriklausoma valstybė ir ginti savo sienas. Esant realiam intervencijos pavoju, Baltijos Asamblėjos parlamentarai ragina suinteresuotas šalis išspręsti Čečėnijos Respublikos Ičkerija problemą taikinai-derybų keliu. Smurtas ir krauso pralejimas neleistini."

Sugniaužto kumščio politika

Rusijos Federacijos prezidentas B.Jelcinas lapkričio 3d. pasiraše dekretą dėl Rusijos nuostatų ginti Rusijos Federacijos ir jos piliečių interesus užsienio valstybėse. Tėvynės Sajunga paskelbė pareiškimą, kuriamo teigiam, kad minėtu dekretru apibréžta nuostata "ypatingomis aplinkybėmis" panaudoti jėgą užsienio valstybėse, pavyzdžiu, esant "ekstremistinėms apraiškoms" pavienių Rusijos Federacijos piliečių atžvilgiu, prieštarauja tarptautinės teisės normoms ir gresia tarptautinei taikai. Ta nuostata galiama piktnaudžiauti santykiose su mažesnėmis kaimyninėmis valstybėmis - Lietuva, Estija ir Latvija. Jėgos naudojimas ir grasinimas panaudoti jėgą yra draudžiamas pačios Rusijos tarptautinių įsipareigojimų, todėl Rusijos Prezidento deklaruojamas "tikslas ginti Rusijos Federacijos ir Rusijos piliečių interesus" yra pernelyg toli siekiantis ir turėtų kelti visų demokratinių valstybių susirūpinimą.

Rusija siekia mažo ir garbingo karo

Seimo narys Centro sajungos lyderis R.Ozolas lapkričio 16d. spaudos konferencijoje apžvelgė politinę padėtį Lietuvoje ir aplink ją. Prelegento nuomone, Rusija, "katastrofiškai pralaimėjusi Čečėnijoje", intensyviai rengiasi karui Baltijos regione. Rusija dabar turi tris frontus: Tadžikistane, Čečėnijoje (taigi ir Kaukaze) ir Baltijos regione. Baltijos šalių atžvilgiu naudojama ta pati strategija kaip ir Čečėnijoje. Pirmiausia stengiamasi parodyti, kad karas kyla iš vidaus. Tai daroma rodant, kad Baltijos šalys pačios dėl to kaltos ir kad Baltijos regione tikrai neramu. Tai neva akivaizdžiai rodo Bražuolės tilto susprogdinimas. "Rusija nepaprastai kategoriškai pasisako prieš NATO plėtojimą į Rytus. Ji taip pat neatsisakė ketinimų susigrąžinti Baltijos šalis. Iš to turime padaryti rimtą išvadą: "Jei Baltijos regione prasidės konfliktas, ji bus pradėjusi Rusija, o ne mes". Pranešėjo nuomone, ūkinė padėtis Lietuvoje nėra bloga, o moralinė ir pilietinė-patenkinama. R.Ozolas, sakydamas, kad "po nevilties, kilusios iš vilčių nepasiteisinimo, nepasitenkinimo valdžiomis ir vyriausybėmis, žmonės ima atgauti sąmonę ir suprasti, kad jie yra aukščiausia valdžia ir suverenas", savaip pateisino jau be trukdmų vykstančią valstybinio turto "prichvatizaciją" ir pūstelėjo rinkėjams dūmų į akis. Pono R.Ozolo nuomone, ir karinė padėtis "nėra beveiliška... agresorių būtų atremtas akivaizdžiai ir skaudžiai pirmiausia jam pačiam". Rusija nori mažo ir garbingo karo Baltijos regione, bet pradėjusi konfliktą "užsitrukų ilgą ir labai sunkų karą".

Parlamentaro nuomone, Baltarusijos kariuomenė iš esmės yra Rusijos kariuomenė. Lietuva būtų puolama iš Rytų ir iš Karaliaučiaus krašto.

Metas rūpintis savo būstu

Seimo sveikatos, socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkas G.Paviržis lapkričio 16d. surengė spaudos konferenciją, kurioje kalbėjo apie rengiamą namų bendrijų įstatymą.

Pranešėjo nuomone, piliečiai įsigijo turta-gyvenamuosius butus-pigiai, už investicinius čekius ir nejaucia to turto vertės. Namai liko lyg ir be šeimininko. "Gyventojai iki šiol nesuprato, kad patys privalo rūpintis savo butu, nes niekas iš šalies-nei savivaldybės, nei kas kitas-pagelbėti negalės. Daugiabučių namų gyventojai turi bendrų reikalų: tai stogų, sienų, perdengimų, liftų, inžinerinių komunikacijų, laiptinių priežiūra, remontas. Deja, mažai kas tuo užsiima". Kitą savaitę Seime bus pristatytas įstatymo projektas. Jis reglamentuos namų bendrijų kūrimą. Bus suteikta teisė name steigti vieną bendriją. Tai galės padaryti ne mažiau kaip pusė butų savininkų. Yra ir radikalesnis pasiūlymas-tokią bendriją gali steigti trys savininkai, o kiti prie jos galėtų prisijungti. Įstatyme turi būti sureguliuoti santykiai tarp savininkų, nuomininkų ir juridinių asmenų, pavyzdžiu, parduotuvų, kavinų, kirpyklų ir pan., įrengtų tame name. Bus nustatytą ir įteisinta mokesčių ir įmokų surinkimo tvarka, kuri leis priversti sumokėti ir atsisakančius tai daryti savininkus. Bendrijoms numatoma lengvatų, gaunant kreditus, perkant apskaitos prietaisus, vykdant remontą. Valstybės parama skatinis bendrijų steigimąsi. I vieną bendriją galės jungtis keli namai. Bus aptartas ir teritorijos bei lauko įrenginių, pavyzdžiu, žaidimo ar sporto aikštelių, priskyrimas namo bendrijai.

s. Sekliai paviešinėtiek neleidžiamos".

Išlipa ir sleplasi po tiltu. Bet kas čia? Gelbėtojai atklāša šautuvus ir sušunka: "Italių tauta tave pasmerkė mirti!" Musolinio žmona šoka gelbėti-savimi prideringa vyrą. Bet veltui-abu krinta nušauti.

Musolinio lavoną grąžino į Milaną. Čia j 1945m. balandžio 28d. negyvą įsrengia ir turgaus alkštėje už kojų nuogą pakaria žemyn galva. Amerikiečiams, mušinėjinių retenybių megėjams, bu-

vo atiduota Italijos diktatoriaus B.Musolinio galva.

O Musolinio gyventinės atrode daug žadantis. 1922m. Italijoje jis padarė valstybės perversmą ir tapo visagaliu krašto diktatoriumi. Užkarlavę (1936) Etiopiją, užgrobę Albaniją. Drauge su vokiečiais okupavo dalį Prancūzijos, Jugoslavijos ir Graikijos. Deja, baigėsi taip, kaip patarė sako: gudrus ne tas, kas pradeda, bet kas gerai užbaigia.

Kun. Viktoras ŠAUKLYS

DIKTATORIAUS B.MUSOLINIO TRAGIŠKA MIRTIS

Iš tolmosios Meksikos Girdžių parapijų aplankė retas svečias-kun. Juozas Kisielius. Jis iš čia kilęs, augęs Bendžių kaime. Kai buvo dar berntukas, čia taraudavo šv.Mišloms.

Istoja į Salezlečių vienuolyną, išvažiavo į Italiją. Ten išėjo teologijos mokslus ir buvo įsventintas kunigu. Darbavosi Italijoje, Prancūzijoje, o šluo metu- Meksikoje. Dabar, po 55 metų apsi-

lankęs Lietuvą, gérėjos, kad Girdžiuose tikiėjimas yra gyvas, daug žmonių bažnyčioje.

Papasakojo jis ir apie fašistų pradininko Benito Musolinio tragiskas paskutinės dienos.

Antrasis pasaulinis karas éjo į pabaigą. Buvo aišku, kad Vokietija ir jos sąjungininkė Italija pralaimės, o jų vadams-Hitlerui ir Musolinilui-tekės skaudžiai atsakyti.

Tokiu tar metu pas Musolinį atvažiavo Italijų partizanai. Sakosi tokiu grësmingu metu norėti padėti dučei (vadui): "Čia jums nesaugu. Mes atvykome, kad nuvežtume jus į saugesnę vletą". Kalpgli netikėti tokiai maloniai gera-dariais? Sėda ir išvažiuoja. Pri-vykiuojant tiltą "Gelbėtojai" ima nerimauti: "Kažkas mus sekā. Boga! Slépkimės po tiltu, o mašinėlė tegu važiuoja tollau be mū-

*Lietuviai esame mes gime,
Lietuviai norime ir būt!*

Mažosios Lietuvos rezistencinių sąjūdžių
1994m. spalio 1d.

Karaliaučiaus likimas spręs Lietuvos ateitį

J.E. Algirdui Brazauskui,
Lietuvos Respublikos Prezidentui

Vilnius, Lietuva

Didžiai Gerbiamas Pone Prezidente

Pribrendo Karaliaučiaus srities priklausomybės sprendimo klausimas. Antrąjį pasaulinį karą laimėjusiems sąjungininkams patvirtinus Jaltos konferencijos (1945.II.4-11) nutarimus ir sąjungininkų Kontrolės tarybos (1945.VI.5) įstatymą Nr.46, Potsdamo konferencijos patvirtinimu (1945.VIII.2) Prūsijos valstybė buvo likviduota tuo pagrindu, kad ji buvo Vokietijos militarizmo lopšys, per amžius garsėjęs svetimų žemių grobimais. Šiaurės rytų Rytpriūsių dalį, dabar pavadintą Kaliningrado sritimi, po karo laikinai, iki būsimosios Taikos konferencijos, buvo leista administruoti Sovietų Sąjungai.

Karaliaučiaus teritorija, užgrobtą Prūsijos valstybės pirmaką kryžiuočių, likvidavus Prūsijos valstybę, teisėtai priklauso seniesiems jos paveldetojams lietuviams ir jų gentims. Per šimtmečius išlaikę tautinį tapatumą ir kultūrines savybes, to krašto žmonės niekada neatsisakė savo tėviškių, net būdami išblaškyti militarinių jėgų. Sovietų Rusijai tų žemų lietuviškumą įrodė Sovietų Mokslo akademijos bendradarbis istorikas P.Kušneris (Knyšev) knygoje "Etničeskoje prošloje Jugovostočnoj Pribaltiki" ("Pietryčių Pabaltijo etninė praeitis"), išleistoje Maskvoje 1951m. ir pakartotinai "Minties" leidykloje Vilniuje 1991m.

Lietuvos Respublikai atgavus nepriklausomybę, Rusija, ištvirtinusi šaltojo karo kariauna ir tranzitu per Lietuvos teritoriją, sudarys mirtiną pavojuj nepriklausomybei ir nuolatinę grėsmę savitai tautinei egzistencijai. Okupacinė Rusija neturi jokio teisinio pagrindo kolonizuoti išžudyty ar ištremtų lietuvininkų sodybas atkeltais iš kontinento gilumos atėjūnais, kuriems sveitima ta žemė, per šimtmečius laistyta lietuvių krauju ir prakaitu. Lietuvos vyriausybė neturi pateisinimo savo tyla legalizuoti nusiaubtos Mažosios Lietuvos grobio. Tarptautinė teisė nepripažįsta genocido priemonėmis sunaikinto etninio krašto imperialistiniams tikslams.

Atėjo laikas spręsti Karaliaučiaus krašto priklausomybę, nulemsiančią lietuvių tautos ateitį. Mažosios Lietuvos rezistencinių sąjūdžių, atstovaujanties tolimuose kontinentuose genocido nublokštų to krašto žmonių giliam susirūpinimui, kreipiasi į Lietuvos Respublikos vadovybę, Poną Prezidentą, Seimą ir Vyriausybę imtis neatlaidžių pastangų, kad Karaliaučiaus sritis tarpautinės Konferencijos būtų atkurta, kaip neatskiriamai Lietuvos Respublikos žemė. Tokiu ryžtu ir pasišventimu buvo atgautas Klaipėdos kraštas, sostinė Vilnius ir Laisvoji Lietuva. Ne sunki kova ir praradimai, bet atsisakymas teisės į gyvenimą pražudo tautas.

Su pagarba

Mažosios Lietuvos rezistencinių sąjūdžio valdyba: **Algiris A. Regis** (pirm.), **Ramūnas Buntinas**, **Ieva Jankutė**, **Vilius A. Trumpėnas**, **Martynas Buntinas**, **A.P. Bagdonas** (sekr.)

Ar mylėti Ją tokią,
kokia Ji yra?

Tik neseniai grįžę iš Lietuvos supras savo tėvų ilgesį ir meilę Tėvynei, žemei, praradusiai šimtus tūkstančių tėvynainių, kurių vietą užémė maskoliški auklėtiniai, tik kalbantys lietuviškai, bet dvasia ir darbais svetimi Lietuvai. Kai kurie jų stengiasi numesti penkiasdešimties metų komunistinės propagandos skraistę ir išitraukti į Lietuvai bent kiek naudingą veiklą. Bet kartkarčiai, kad ir be blogų norų, išlenda homo sovieticus. Juos reikia suprasti, bet nevalia leisti jems "klysti" nuolatos.

O tų propagandinių "klaidų" atsiranda vis daugiau. Viena iš jų - "Mylékime Lietuvą tokią, kokia ji yra". Ką tie Maskvos androidai žino, kokia Lietuva buvo? Kaip jie gali kalbėti apie "kruviną Smetonos režimą" ar pabėgusių į užsienį "fašistus", apie partizanus, kuriuos jie vadina banditais?

Kodėl mes turime mylēti komunistų auklėtinius, mokėti du ar tris kartus didesnes pensijas visokiems enkavedistams, stribams, statyti okupantams namus už gautas paskolas?

Giesmės žodžiai "Lietuva brangi..." gražiai nusako mūsų tėvynės meilę, bet komunistinės Tėvynės mums nereikia.

V.L.MAČYS

Australija

Tilžės Akto sukaktis

Lapkričio 30 dieną sukanke 76 metai nuo Tilžės Akto, kuriuo Mažosios Lietuvos lietuvių, atstovaudami plėtai to krašto tautinei bendruomenei, paskelbė pasaulyliu laisvą apsisprendimą jungtis į bendrą Lietuvos valstybę, iki tol militaristų kaimynų perkirstą į dvi dalis.

Niekas negalėtų geriau suprasti didžios Mažosios Lietuvos tragedijos, kaip tremti išgyvenę tautiečiai. Mažosios Lietuvos lietuvių ir jų gentys, kaip jokia kita tauta, patyrė žiauriausią tautinį genocidą vos ne per ištisą tūkstantį metų. Tauta išgyveno iki tol dar negirdetus organizuotus militarinius puolimus. Išplėstos sodybos, išblaškytos naujai atkelta kolonistų pavergtos šeimos. Vėliau vykė sukilimai, priverstiniai karai, badas, maras, ekonominė priespauda - tai prūsų ir lietuvių ilgų šimtmečių būtis. Tačiau net ir tokiomis beviltiškomis sąlygomis jie nepalūžo. Stebėtinai uoliai jie suskato dvasiškai kilti ir atkurti suniekintą tautinę savigarbą. Nors ir likę svetimos tautos valdžioje, jie pirmieji ėmė leisti knygas, lietuvišką spaudą, žodynų, gramatiką, grozinę literatūrą, netgi išvertė didžiulį kalbos paminklą Bibliją, jungési su visa tauta per "Aušrą" ir uždraustą spaudą.

Tilžės Akto sukakties minėjimas skatina mus prisiminti Mažosios Lietuvos didžią gyvenimo auką, padėjusią išlikti lietuvių tautai, užstojuią

nuo Vakarų grobuonių. Tačiau Rytų grobuonių užgrobtas sunaikintas lietuviškas kraštas dar nesustabdo vienai lietuvių tautai tos didelės grėsmės, kokiaje atsidurė Mažoji Lietuva. Gyvoji tauta neturi moralinės teisės nusisukti ir užmiršti sunaikintos Mažosios Lietuvos. Bet ar tikrai sunaikintos? Kas gali sunaikinti tautos istoriją, mums šventą teritoriją, kronikų nepažymėtus herojų kapus ir likusiai gyvajai tautai dvasinį testamentą, paliktą vykdyti kiekvienam lietuviui.

Mus stebino, kai Čikagoje apsilankė Lietuvos Respublikos prezidentas A.Brazauskas su gausia svita, plėciami kalbėdamas apie bédas ir geroves, nė žodžiu neužsiminė apie baisū Mažosios Lietuvos likimą ir laisvosios tautos interesą to krašto genocido tragedijoje. Jis ir Gylys né peties negali pasukti, kad pamatytu ir išgirstu to krauju ir prakaitu aplaistytu krašto šauksmą kitoje Nemuno pusėje. Mažosios Lietuvos didžios aukos testamento nėra jų mintyse ir širdyse.

Lapkričio 30-osios Tilžės Akto susijungimo į bendrą Lietuvos valstybę sukaktis turėtų būti plačiai minima ir kiekvieno iškiliaus lietuvių išgyvenama kaip priesaika, kad, nepaisant tolimesnių problemų, mums tai yra bendra tėvynė, iprasminanti tolesnius žingsnius.

Algiris A. REGIS

Cikaga

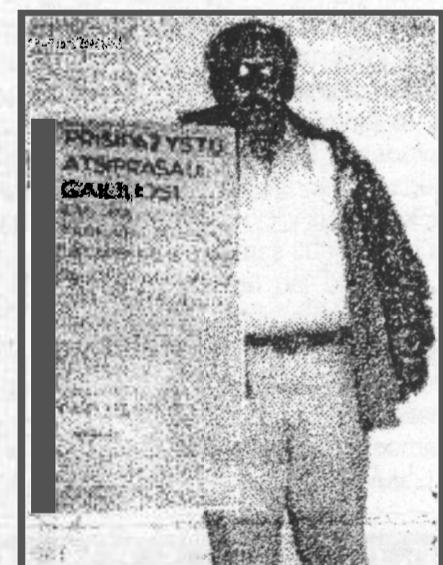
Pagerbti, ignoruoti ar protestuoti?

Bene originaliausią Lietuvos prezidento sutikimo būdą pasirinko taujetis Juozas P.Sabas iš pietinio Čikagos priemiesčio-Burbanko, kuris ir į Jaunimo centrą, ir į Pasaulio lietuvių centrą Lemonte atsinešė sulankstomą plakatą ir padaugintą lapą su "Prashymu". Cia aiškinama, kad prezidentui gera proga ištiesti ranką ir atsiprašyti savo tautiečių. Beje, prezidentui reikėtų tik pasirašyti po tekstu, kurį J.P.Sabas buvo išrašęs didelėmis raidėmis plakate. O tas tekstas skambataip: "Pripažistu, atsiprašau, gailiuosi, kad paklusniai tarnavau Markso dievams ir Lietuvos okupantams, kurie žudė, trėmė ir naikino mūsų brolius ir seses Lietuvoje. (Pasižadu daugiau taip nedaryti.) Algirdas Brazauskas, Lietuvos prezidentas 1994 spalio 1".

Nors JAV saugumo įstaigos vyrai šiam mūsų tautiečiui nerodė didelių simpatijų, tačiau jis kartkarčiai vis galėdavo išskleisti savo plakatą ir parodysti susirinkusiems. Atrodo, kad plakato tekštą matė ir pats prezidentas A.Brazauskas, tačiau kokios nors jo reakcijos nesusilaukta. Nesusilaukta ir parašo. Bet taujetis J.P.Sabas, atrodo, buvo patenkintas, galėjęs išreikšti savo mintį tokia forma.

Iš "Tėviškės žiburiuose" 1994 10 25 spausdinto straipsnio.

E.ŠULAITIS

Partizanų žodis

Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio vadovybė smerkia bet kokią Lietuvos objektų sprogdinimus, taip pat ir geležinkelio tilto prie Vievio. Tai Lietuvai daro didelę žalą. Tikimės, kad valdžia sugebės išaiškinti nusikaltėlius ir griežtai juos nubaus.

Kartu smerkiame pastangas prisdengus tokiais nusikaltimais įvesti diktatūrą ir norą pavadinti ją "stipria ranka".

Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos partizanai nesprogdino tiltą net tada, kai juos valdė žiaurus okupantai. Tikėjo, kad okupantų užgrobtas turtas vėl grįš Lietuvos valstybei, o svarbiausiai keltų pavoju žmonėms.

Tik komunistai nuolat girdavosi tiltą sprogdinimu ar durpynu padegimui. Už tai vykdymams suteikdavo net didvyrių vardus.

Už Lietuvos saugumą

Paminklo partizanams, pastatyto Jonavosje ant Neries kranto, šventinimo renginių dalyviai protestuoja prieš pastangas daryti Lietuvą svetimos kariuomenės įkaitu. Nevalia sudaryti jokios sutarties dėl svetimos kariuomenės tranzito per Lietuvą. Turi būti uždraustas oro piratavimas. Tikimės, kad Prezidentas, Ministras Pirmininkas ir kariuomenės vadovybė laikysis Lietuvai duotos priesaikos ir imsis veiksmų, kad Lietuva būtų saugi ir nežeminama.

Priimta paminklo partizanams šventinimo renginių metu Jonavoje 1994 11 13

*Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio pirmininkas J. Čeponis
Renginių vedėja V. Gabužienė*

Pavandenės partizanai

Pavandenės atokus Žemaitijos aukštumos bažnytkaimis Telšių rajone. Jo centre išdidžiai stiepiasi sena medinė bažnyčia-paguodos, dvasinio poilsio, moralinės stiprybės tvirtovė.

Iki 1940m. Pavandenėje aktyviai veikė gausus šaulių būrys. Tai buvo patriotiškumo ir tėvynės meilės ugdymo mokykla. Pavandenės jaunimo, tėvų auklėjamo griežta katalikiška ir patriotinė dvasia, branduolių sudarė Andruškų ir Bagdonų gausių šeimų vaikai.

Andruška turėjo pavyzdinėti tvarkomą nemažą ūkį. Trys šios šeimos vaikai-vyrų kaip ažuolai buvo narsūs partizanai ir nelygioje kovoje su okupantais visi žuvo. Dvi dukters buvo aktyvios partizanų ryšininkės.

A.Bagdonas buvo mažažemis (turėjo 5ha), invalidas, bažnyčios tarnas (varpininkas); užaugino 5 vaikus: 3 sūnus ir 2 dukras. Jo žmona Stasė buvo kilusi iš gausios bežemio L.Venckaus šeimos. 1944m. vyresnysis Bagdonų sūnus Alfonsas vienas iš pirmųjų stojo į gen.P.Plechavičiaus Vietinė rinktinę. Vokiečiams rinktinę likvidavus, A.Bagdonui pasisekė pabėgti į mišką. Grįžęs į Pavandenę, veikė vienas, pogrindžio sąlygomis.

1944m. rudenį grįžus raudoniesiems okupantams, A.Bagdonas kartu su sesers Zosės vyru Zeifartu (buvo policininku) ir kaimynais Andruškomis suorganizavo partizanų būrių. Vėliau į savo partizanų būrių priėmė savo jaunesnįjį brolių Petrą, savo dėdę Joną Vencką, seserį Zosę Zeifartienę ir kt. Jauniausioji sesuo Ona Bagdonaitė mokėsi medicinos mokykloje ir dirbo ryšininkė. Ji partizanų būrių aprūpindavo vaisatais ir tvarsliava. Brolis Antanas Bagdonas gyveno pas tėvus, buvo partizanų ryšininkas. Jono Venckaus trys mažametės dukros irgi buvo ryšininkės.

A.Bagdonas turėjo Pavandenėje mylimą merginą Darbutaitę. Ją vis aplankydavo. Enkave-

distai tai suuodė. Žinodami, kad A.Bagdonas yra drąsus, fiziškai stiprus ir neblogai valdo ginklą, atvirai nedrįso su juo susidurti, tad sumanė klastą. Darbutaitei davė migdomųjų vaisių ir įsakė atėjus A.Bagdonui jų įpilti į degtinę ir duoti išgerti. Mergina enkavedistų užduotį įvykdė. Keli Pavandenės stribai miegantį Alfonsą sumušė ir suėmė. Vėliau jį nuteisė 15 metų lagerio. Po 12m. paleistas, A.Bagdonas, grįžo į Lietuvą, apsigyveno Kuršėnuose.

Petras Bagdonas narsiai kovojo ir nelygioje kovoje žuvo netoli Pavandenės. Slaptai nakačia buvo palaidotas Viešnelių kapinėse (netoli Luokės). Palaidoję ūkininkas Armalys, dabar jau miręs, tad kapinės yra žinomos, bet kapas nežinomas.

Tėvai Bagdonai ir sūnus Antanas buvo išvežti į Sibirą, Omsko sritį. Motina ten mirė. Tėvas ir sūnus Antanas grįžo į Lietuvą, apsigyveno Kuršėnuose. Netrukus tėvas mirė, palaidotas Kuršėnų kapinėse.

1992m. sūnūs Alfonsas ir Antanas parvezė mamos Stasės Bagdonienės palaikus į Lietuvą ir su derama pagarba palaidojo šalia vyro Kuršėnų kapinėse.

Partizanų ryšininkė Ona Bagdonaitė buvo suimta, nuteista 8m., kalinta Karagandoje. Paleista grįžo į Lietuvą, apsigyveno Kuršėnuose. A.Zeifartas buvo paleistas po 10m. apsigyveno Klaipėdoje. Po kelerių metų mirė.

Jau po Stalino mirties klasdingo išdaviko buvo išduotas paskutinis Pavandenės partizanas Jonas Venckus. Suimtas ir nuteistas 10 metų, kalintas Intos lageryje. Paleistas grįžo į Lietuvą, apsigyveno Kuršėnuose. Mirė 96m., palaidotas Pavandenėje.

Jau 1944m. į Lietuvą įvesta gen.Sierovo vadovaujama saugumo armija vykdė neregėtą terorą: žudė nekaltus Lietuvos žmones, teisė už akių (vadinamasis "ypatingasis pasitarimas") net po 25 metus katorgos, trėmė į atšaurujį Sibirą.

Okupantui nepakako gen. Sierovo armijos: visuose Lietuvos miestuose ir miesteliuose buvo suformuoti naikintojų (stribų), vėliau pavadinčiu liaudies gynėjais, ginkluoti būriai. Tai buvo visiems žinomi tinginiai, girtuokliai, vagys. Kiekvienam stribų būriui vadovavo rusas, saugumo (KGB) karininkas. Toks stribų būrys veikė į Pavandenę. Jų terorą ir šiandieną gerai prisimena sečiųjų apylinkės gyventojai.

Už tą terorą atsakinga Lietuvos komunistų partija ir jos buvę vadovai: A.Sniečkus, M.Gedvilas, J.Paleckis, Preišas, M.Šumauskas, Bartašiūnas, gen.Petkevičius, gen.Maciukas, Niunka ir kiti.

Krizostomas ŠIMKUS

PO TO, KAI RASEME...

Nelaimė je draugą pažinsi

"Tremtinio" Nr.26 Stasio Ruko straipsnis "Gyva enciklopėdija" pasakoja apie man pažįstamą Praną Žlauberį. Mano brolis Kleopas Milašauskas taip pat partizanavo Raudgiryje. Žiemą ne kartą lankiausi pas juos su savo bendraklase Zofija Bagdonaitė (vėliau išėjusi pas partizanus), iš Kelmės naktį rogutėmis ne sykį gabendavome jiems skalbiinius ir maistą. Buvo ir daugiau remėjų ir ryšininkų. Taigi ir Pranas ir Kleopas Žlauberius pažinė dar prieš partizanų įjungimą. Jie buvo pažįstami su partizanais mano broliais. Dabar prie faktų. Buvo 1945m. liepos 12-oji. Būrys vykdė operaciją. Kai sužinojo, kad jie išduoti į apsupty, vadas staiga pasiūlė mîrstančiam savanoriui pridengti besitraukiančius kovotojus. Visi nûliriai tylėjo. I priej tada žengė mano brolis

Apdovanoti partizanai

Lapkričio 5d. LPKT sąjungos garbės žymenimis "Už Lietuvą" buvo apdovanoti šie partizanai, ryšininkai ir rėmėjai: Vincas Petkevičius, "Didžiosios kovos" apyg. partizanas; Jonas Ožeraitis, "Didžiosios kovos" apyg. partizanas; Danutė Puzūnienė, "Vyties" apyg. partizanų ryšininkė; Stasys Miškinis, "Tauro" apyg. partizanas; Stasys Guiga, Vytauto apyg. partizanas (po mirties); Ona Mikulenaitė, Vytauto apyg. partizanų ryšininkė; Stasys Ulevskis, "Tauro" apyg. partizanas; Antanina Kazlauskienė, "Tauro" apyg. partizanų ryšininkė; Vitas Korotiejus, "Dainavos" apyg. partizanas; Julija Kavaliauskienė, "Žemaičių" apyg. partizanų ryšininkė; Vladas Kavaliauskas, "Tauro" apyg. partizanų ryšininkas; Vytautas Jurkonis, "Dainavos" apyg. partizanų ryšininkas; Steponas Didžiukas, "Didžiosios kovos" apyg. partizanų rėmėjas; Mykolas Davydavičius, "Didžiosios kovos" apyg. partizanas-pogrindininkas; Lioginas Janonis, "Vyties" apyg. partizanų ryšininkas; Ona Bajerčienė, "Tauro" apyg. partizanų ryšininkė; Marija Piežienė, "Tauro" apyg. partizanų ryšininkė; Vladas Petkevičius, "Didžiosios kovos" apyg. partizanas; Lioginas Vanagas, "Didžiosios kovos" apyg. partizanų ryšininkas; Izidorius Tubis, "Priskėlimo" apyg. partizanas-ryšininkas; Albinas Palevičius, Vytauto apyg. partizanas; Kostas Kubilius, "Tauro" apyg. partizanas; Vytautas Adomaitis, "Dainavos" apyg. partizanas; Pranutė Levickienė, "Didžiosios kovos" apyg. partizanų ryšininkė; Motiejus Rudys, "Didžiosios kovos" apyg. partizanas; Antanas Dominauskas, "Priskėlimo" apyg. partizanas; Adomas Knabikas, "Žemaičių" apyg. partizanas-pogrindininkas; Petras Bikėlis, "Priskėlimo" apyg. partizanas, Jonas Barščiauskas, "Priskėlimo" apyg. partizanas; Tomas Kondratas, "Dainavos" apyg. partizanas (po mirties); Kazys Skirkevičius, "Tauro" apyg. Birutės rinktinės partizanas (po mirties); Adolfas Bilinskas, "Dainavos" apyg. partizanas (po mirties); Jonas Pileckis, "Tauro" apyg. štabo viršininko adjutantas (po mirties); Alfonsas Morkūnas, "Didžiosios kovos" apyg. partizanas (po mirties); Jonas Aleščikas, "Tauro" apyg. partizanų vadas (po mirties); Alfonsas Vabalas, "Tauro" apyg. štabo politinės dalies viršininkas (po mirties); Sergijus Stanisikis, Pietų Lietuvos srities partizanų vadas (po mirties); Stasys Raklevičius, "Dainavos" apyg. Margio rinktinės partizanų vadas (po mirties); Dominykas Jėčys, "Dainavos" apyg. partizanų vadas (po mirties); Juozas Vitkus, "Dainavos" apyg. partizanų vadas (po mirties); Adolfas Ramanauskas, Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio vadas (po mirties); Kazimieras Degutis, "Dainavos" apyg. kun. Vaidoto grupės partizanų vadas (po mirties); Mykolas Petrauskas, "Dainavos" apyg. partizanų štabo viršininkas (po mirties); Konstantinas Bajerčius, Lietuvių Fronto įgaliotinis "Dainavos" apyg. partizanų štabe (po mirties); Antanas Baltūsis, "Tauro" apyg. partizanų vadas (po mirties); Kazys Pranskūnas, Vytauto apyg. partizanas (po mirties); Liudas Bartašiūnas, Vytauto apyg. partizanas (po mirties); Jonas Semaška, "Žemaičių" apyg. partizanų vadas (po mirties); Izidorius Pucevičius, "Žaliasios" rinktinės partizanų vadas (po mirties).

dang! Kleopas Žlauberis slapsėsi pas pažįstamus, tai drauge su Pranu broliu kûrė ateities planus-per pažįstamus sumanė įsiugti dokumentus ir pasitraukti iš kovos. O ta propaganda buvo skleidžiama kagebistų. Tai buvo spastai, į kuriuos ne vienas įkliuvo. Ir Žlauberis, nors ir atskirai vijo Kauną, bet susitiko saugume.

Stasys Rukas rašo, kad Pranas Žlauberis važiavęs vaistų... Ar partizanal patys kada važinėjo į didmiesčius vaistų? Negi neturėjo rėmėjų? Ar vadai būtu leidę taip rizikuoti?

Suprantama, viskas žmogiškai kuris jaunuolis nenorėjo gyventi, tuo labiau, jei nebuvu tvirtai apsisprendęs. Dėl to ir būdavo laužoma partizanų priesaika. Skaudūs prisiminimai suspaužia širdį- ir gimbsta posmas:

Tiems, kurie negrįžo, apgaubti šlovės, tik bevardžiai kryžiai žvyralynu stovės...
Genovaitė PETRULIENĖ

91-32ne Tremtinis

ESAME TEISMO PRIVERSTI PASKELBTI

Lapkričio 14d. gavome raštą:
Lietuvos Respublikos Teisingumo
ministerija
Teismo antstolių kontora

Ipareigojimas

Remiantis Kauno m. apyl. teismo 1994 07 19d. sprendimu Nr. 2-1809/94, laikraščio "Tremtinys" redakcija ipareigota iki š.m. 11 28d. paneigti laikraščiuose "Tremtinys" 1989m. liepos mėn. Nr. 11- str. "Kelyje į neprisklausomybę", 1989m. rugsejo mėn. str. "Renkami nusikaltelijų duomenys", 1989m. rugsejo mėn.- str. "Puola stribai" paskelbtas tikrovės neatitinkančias, žeminančias ieškovo Juozo Poderio garbę ir orumą žinias: str. "Kelyje į neprisklausomybę"- kad plėšikavę Garliavos apylinkėse Juozas Poderis ir kad "vienas iš jų, prisiminė liudytųjai, gyresi su bendrais išzaginių ir užsmaugęs Digrių kaimo mergaites Navickaitę ir Požeraitę"; straipsnyje "Renkami nusikaltelijų duomenys"- kad Poderis "po stribavimo dirbdamas milicininku, gaudyavo automašinas, vežančias į kairę (vogtas) statybines medžiagą ir liepdavo jas iškrauti prie savo statybų, todėl dabar jau ieško namo pirkėjų"; ir straipsnyje "Puola stribai"- kad Poderis kartą atvykė su keletu vyru į sodybą kankino jį ir žmoną. Svečiams išėjus, šeimininkai pasigedo jv. vertingų daiktų ir kiaulienos skerdienos. Vėliau J.Poderis šį žmogų suspardė, uždarytą stribų daboklęje.

Įvykdžius teismo sprendimą, apie rezultatus praneškite ieškovui ir Kauno antstolių kontorai.

Teismo antstolis (parašas)
(Dokumento kalba netaisyta)

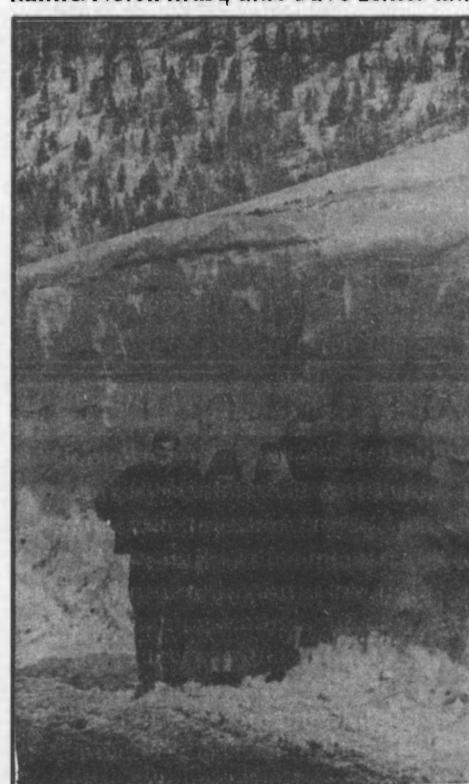
Atsiprašome, J.Poderi, kad per "Tremtinį" praradęs garbę ir orumą, turėjote taip ilgai laukti šios kompensacijos.

Paneigiamo visus jūsų ieškinį je pateiktus ir teismo cituojamus sakinius.

"Tremtinio" redakcija

Žymes nešioju ir šiandien

Gyvenome Marijampolės apskrityje, Kumelioniu kaime. Netoli mūsų ūkio buvo žemės ūkio technikumas,

Kachasijos tremtiniai estai ir lietuviai

cukraus fabrikas ir karvinės, kuriose dirbo mano dėdė Lietuvos karininkas, vėliau majoras Vincas Vencalkauskas. Iki raudonųjų okupacijos gyvenome ramiai. 1944 m. gržus raudonajam okupantui, mūsų namuose slapsėsi dėdė karininkas.

Nuo deportacijų

slėpdavomės javų laukuose arba Šešupės karklynuose. 1947m. sužinojome, jog esame įtrauktū į tremiamųjų sąrašus. Spalio 2 naktį ilsėjės po sunkaus darbo namuose. Į namus įsi-brovė kareiviai ir liepė rengtis kelionėn. Mamytė gulėjo lovoje. Paklausta, kas jai yra, atšoviau: "Serga šiltine". Išsigandę ją paliko ramybėje. Kai grįžo suimti, mamytės ir pėdos buvo ataušusios. Taip liko Lietuvoje ir slapsėsi su dyvilikmete dukrele. Tada ištremė ir tetą Magdalę Paliokaitę, kuri pakeliui į tremties vietą mirė ir buvo išmesta iš vagono.

Mus su sesute uždarė Marijampolės kalėjime į vienutes. Rūsys šaltas, drėgnas, be šviesos. Kai pagrasinau, kad nusižudysi, įsuko lemputę. Ėmiau skaityti užrašus ant sienų. Savo laimei, perskaičiau ir tokį užrašą: "42-oje kameroje sėdi šnipė Matijošaitienė". Prasidėjo tardymai, trukę 6 mėnesius. Iš pradžių elgesi korektiškai, žadėjo aukso kalnus ir laisvę. Kai nesusigundžiau jiems padeti, pradėjo kankinti. Nieko nepešę, perkėlė į 42-ą kamerą. Ten sėdėjusi moteris mane guodė, gailėdama mano jaunystęs, ir klausinėjo apie partizanus ir ryšininkus. Pasipasakojo apie savo veiklą "Lietuvos labui". Aš jai atrėžiau: "Tu šnipė, parsidavėlė! Nenoriu turėti su tavimi reikalų! Laisvėje

Monika Maskeliūnaitė, toliau: Majauskienė, Stase Šarlauskaitė ir (stovi) K.Paliokaitė

žmonės jus visus žino!" Žinoma, ji gynėsi. Su ja praleidau 4-5 dienas. Ją taip pat kvietė "tardyt". Naktimis ji manęs bijojo, nes jautėsi kalta... Pagaliau perkėlė į bendrą kamerą. Ten sutikau daug pažįstamų ir netgi kaimynę Juliją Gumauskaitę. Palaikėme ryšį su kitomis kameromis. Vedama koridoriumi, mano sesutė sušuko."Aš užsidirbsiu karcerio. Užsidirbk ir tu. Tuomet gal pasimatysime..." Aš atsiliepiau, kad pasiengsiu. Nepastebėjau "varno", kuris man taip spryrė, jog atsidūriau kitame koridoriaus gale. Sesutės ne susitikau.

(nuvelta i 7 psl.)

1994m. lapkritis

TREMINTINYS

Nr. 32 (137)

7

Kada idėjos nemiršta

J.E. Arkivyskupui Mečislovui Reinui - 110

Tai vienur, tai kitur Lietuvoje iškilmingai paminimos arkivyskupo M.Reinio, jubiliejinės metinės. Kauno viešojoje bibliotekoje surengta paroda, o lapkričio 18d. ten pat įvyko minėjimas.

Mečislovas Reinys gimė 1884m. vasario 5d. Utenos rajono Daugailių parapijos Madagaskaro vienkiemyje. 1910m. gavo filosofijos bakalauro laipsnį, o po dvejų metų apgynė filosofijos daktaro darbą "V.Solovjovo dorovės pagrindai". 1916-1922m. profesoriavo Vilniaus kunigų seminarijoje. 1923m. jam suteiktas prelato titulas. Po trejų metų popiežius Pijus XI paskiria M.Reinį vyskupu. 1940m. tampa arkivyskupu, o 1946m. sausio 12d. bolševikų saugumas jį areštuoją. Lietuvos šviesuolis, sielų ganytojas, politinis kalnys M.Reinys mirė 1953m. lapkričio 8d. Vladimiro kalėjime. Kankinio palaikai užkasti bendroje duobėje.

Kuo buvo apkaltintas Katalikų Bažnyčios hierarchs ir ištikimas Tėvynės sūnus?

1947m. rugsėjo 26d. LSSR valstybės sau-gumo ministro pavaduotojas plk. Leonov patvirtino kaltinamąją išvadą, kurioje rašoma: "Buvo vienas iš Lietuvos reakcingų organizacijų- krikščionių demokratų organizatorius ir nuo 1917m. iki 1926m. tos partijos

E.SIMANAICIUS nuotraukos Paroda Kauno viešojoje bibliotekoje

centro komiteto narys. 1917m. dalyvavo Lietuvos Tarybos rinkimų konferencijoje, kurioje buvo nutarta atskirti Lietuvą nuo Sovietų Rusijos. Septynetą mėnesių buvo Lie-

(atkelta iš 6 psl.)

1948m. mus išvežė į Vilnių. Su sesute Julija patekau į vieną kamерą. Tai buvo paskutinis mūsų susitikimas. Greitai mus išskyrré.

Ir vėl kameroje šnipė. Sesutė ir Stasė Staigaitytė ją gerokai prilupo jos pačios vokiškais kaustytais batais ir, nutempusios prie durų, už duonos "vogimą" atidavė kagebistams. Taip liko vilkas sotus ir avys sveikos.

Iš Vilniaus patekau į Mordovijos 4-ą lag.punktą. Viršininkas Jurkovas ypač nekentė lietuvių, nes 1941m. buvo išvytas iš Kauno.

Mordovijos lageriuose dažnai į akis žvelgė badas, nes pasiligojusi, besislapstanti mamytė mažai kuo galėjo padėti. 1953m. ji mirė. Sunkiai išgyvenau jos netektį. Guodė ir remė maistu likimo draugės Onutė Lenkaitytė iš Skardupio, Albina Bieliūnaitė iš Kazlų Rūdos, Elena Kuraitienė nuo Kybartų, Danutė Mekšraitytė ir kitos. Mylėjome vienos kitas, saugojome. Taip lageriuose prabėgo 7,5 metų.

Po kalėjimo, lagerių ištremė į Kachasių. Vietovė kalvota, žemos šaltos, vėjuotos. Čia kasė brangiuosius me-

tuvos buržuazinės vyriausybės užsienio reikalų ministras. Vėdavavo nacionalistinei reakcingai organizacijai "Katalikų akcija", "Pavasarinkų" ir "Ateitininkų" organizacijoms ir jas materialiai remė. Aktyviai vedė priešišką Sovietų Sąjungai propagandą. Kaltinamas RTFSR BK 17-58-Ia, 10 2-a dalis, II".

"Komunistai žmogaus asmenybės neugdo, savarankiškumo nebrangina, o tik reikalauja, kad asmuo akrai paklustų Stalino linijai, kad asmuo būtų paprastas ratelis milžiniškoje komunizmo mašinoje", -raše arkivyskupas 1941m.

O dr.J.Cepėnas taip rašė apie arkivyskupą- Gulago kalinį: "Kaip Kristaus garbė prasidejo nuo kryžiaus, taip jo prasidejo nuo kalėjimo, tapo garbė ženklu. Taip pagarsės ir Vladimiro kapinės, kurios priglaužė jo kūną".

Arkivyskupas rašė, kad "miršta tik tos idėjos, už kurias niekas nemiršta". Mirė Mečislovas Reinys už Tikėjimą ir Tėvynę- už amžiniasias idėjas, kaip ir nesuskaičiuota daugybė likimo brolių ir seserų.

Paulius DEMIKIS

talus. Į kalnų pakildavome keltu. Per pūgą į kalnų įkopti ir nusileisti tekdamo savo jėgomis. Turėjome 2m ilgio lazdas, vadinas arkliais. Jas įbeslavome giliai į sniegą ir atsirėmusios laikydavomės, kad nenulėktume nuo skardžio. Vieną kartą mano vargšas "arklys" neišlaikė. Nuriedėjusi nuo kalno, atsitenkiau į kelto stulpą. Išplėše kojų raumenis. Anot rūpestingo gruzinų gydytojo, kurio dėka išlikau gyva, nedaug reikėjo, kad būtų trūkusi arterija, o mūsų sąlygomis tai reiškė mirtį. Žyges nešioju ir šiandien.

Palaipsniui lietuvalės išskirstė į tėvų trėmimo vietas. Likau viena. Buvo liūdna. Mano laimei, čia buvo nemaža estų tremtinių kolonija, kurie manimi rūpinosi. Čia susitikau ir gyvenimo draugą Veino, ištremtą iš Estijos 1949m., fizikos-matematikos instituto trečiakursį (Veino tévas savo gyvenimą baigė 1950m. Magadano lageriuose. Palaidojimo vieta nežinoma).

1958m. su šeima atvykome į Taliną. Išauginome du sūnus. O Tėvynės ilgesys kankina... Daug "gero" pada-

ILSĒKITĖS RAMYBĖJE

Vladislovas Gendvilas

1924 - 1994

Velionis gimė Pajamančių kaime, Tverų valsč., Telšių apskr. (dabariniame Plungės rajone). Nuo jaunų dienų su tévu (motinos anksčiau neteko) dirbo žemę. Pokario metais sukūrė šeimą, susilaikė poros vaikų.

1951m. gruodyste su šeima ištremiamas į Krasnojarsko kr. Ingušskij raj. Renci kaimą. 1953m. tremtyje mirė Vladislovo tévas. Čia gimė sūnus Vladas ir duktė Danguolė.

1957m. birželio mén. Vladislovas su šeima grįžo į Lietuvą. Rado sugriaustus namus, išdraskytą sodybą. Iš kolumkio atpirkės svirno likučius, įsirengė porą kambarėlių.

Dešimtį metų dirbo Rietavo mišku pramonės ūkyje. Tik 1967m. jam buvo leista grįžti į téviškę ir įsidarbinti kolūkyje. Čia gyvendamas pasistatė namus, išaugino ir išmokslino septynetą vaikų. Su džiaugsmu sutiko Lietuvos Atgimimą ir Nepriklausomybės atkūrimą. Atniémė savo 34 ha žemės téviškėje ir sekmingai ukininkavo.

1992m. palaidojo žmoną, o 1994m. žuvo duktė Daiva ir žentas. Neatlaikės užgriuvusią nelaimių spalio 19d. greta žmonos Elenos ir dukrų Irenos ir Daivos amžinam poilsiu a tgulė į Sibiro tremtinys Vladislovas Gendvilas.

Tebūnie lengva jam téviškės, kurią jis taip mylėjo, žemėlė.

Stasys GENTVILAS

Agota Černevičiutė-Ciužienė-Piliponienė
1918-1994

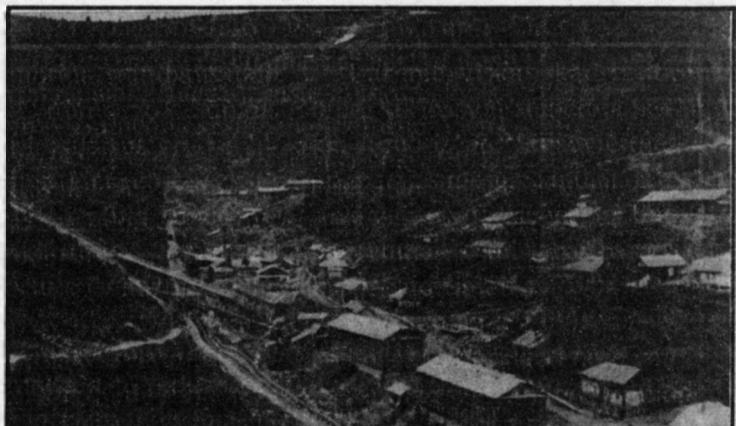
Spalio 23d. po trečio insulto mirė politinė kalinė Agota Černevičiutė-Ciužienė-Piliponienė.

Velionė gimė Prienų raj. Balbiriskio v. Naravų k. Kalėjo Magadano lageriuose. Į Lietuvą grįžo invalidė.

Likimas nubloškė ją į kitą Lietuvos pakraštį- Rokiškio raj. Juodupės gyvenvietę. Visą gyvenimą velionė buvo drąsi, nebijojo pasakyti kitiems nemalonios tiesos. Mylėjo Lietuvą ir bažnyčią. Amžinojo poilsio atgulė gražiose Juodupės kapinėse.

Šių kapinių smėlis tegul bus lengvesnis už tavo žemės vargus.

Bronė ŠINKŪNIENĖ

Kachasijos tremtinių gyvenamoji vietovė

riusiu komunistų dėka turiu tenkintis svetingąja Estija.

Labai norėtume surasti mūsų brangių tremties draugę- Moniką Maskeliūnaitę, kuri iš Kachasijos išyko į tévų tremties vietą.

Konstancijos RABE pasakojimą užraše **J.B.BUDGINAITĖ**

1994m. lapkritis

TREMINTINYS

Nr. 32 (137)

8

MUMS RASO

Brangi "Tremtinio" redakcija

Nuoširdžiai dėkoju visiems redakcijos darbuotojams už tokį įdomų laikraštį. Taip nustebau ją gavusi: skaitau nuo pradžios iki galos, nes labai įdomu žinoti, kaip buvo mūsų tévynėje po to, kai mus ištremė.

Mes gyvenome Žemaitijoje, Telšių apskr. Tverų valsč. Pleinių k. Iš ūkio išvarė mus 1945m. kovo mén. Mus priglaudė a.a. mano mamos brolis Bronislovas Petkevičius. Jie gyveno prie Tverų, ant Varnių kelio. Tai mudvi su mama iš ten ir išvežė 1945m. liepos 24d. ryta įvažiavo į dėdės kiemą dvi mašinos, pilnos rusų kareivių, ir du Tverų stribai, lietuviai abudu: P.D. ir A.B. (pavardės žinomas). A.B. Dievas nubaudė jis nebepaeina, kojos supralyžiuotos. Abudu tebegyvena Tveruose. Nuo mūsų nelaimių jie nepraturtėjo né kiek. Abu girtuokliai.

Kai ištremė, man buvo 16 metų. Reikėjo mišką kirsti, rastus tąsyti, atstatyti po karo sugriautą Rusiją. Būdavo, jei normos nepadarysi, vakare jau 700 gramų duonelės negausi, ir dar naktimis sužvérėjęs komendantas Pistinas iškviečia ir klausia: "Što litovcy goroviat na Stalina?" (Ką lietuviai kalba apie Stalini?) Nieko nepešęs Pistinas mušdavo. Aš rusų kalbą mokėjau, nes per vokiečių okupaciją mūsų ūkyje buvo apgyvendinti rusų belaisviai- Griša Tinčerov ir Aleksiejus Filinas (maskvietis). Mes, vaikai, greit išmokome rusų

kalbą. O kai išvežė, tai ta kalba pravertė.

Vienuoliaka metų išbuval tremtyje 1958m. atvažiavau į Lietuvą, norėjau apsigyventi tévynėje, bet nebuvavo kur, o ir valdžia mūsų nepriemė. Ūkis buvo sudegintas, taip ir likome tremtyje. Užaugo du sūnūs. Vyresnysis, Vladimiras, mokėsi Kaune, insti tute; jaunesnysis, Jonas- technikume Komijoje. Abu turi šeimas. Jau ir anūkai užaugę. Aš gyvenu viena. Vyras buvo ukrainietis, grijo į savo tévynę, o aš nuo vaikų nesiškiri. Gyvename visi Sosnogorske, Komijos Respublikoje. Turbūt ir mirsiu čia. Mamą palaidojau 1966 metais.

Labai dėkinga Lietuvos spaudai. Kaip sunku būtų be savo kalbos Lietuvą tik vieną čia pažįstu. Tai mano kaimynas Julius Česonis. Jis kaunietis. Su juo dalinamės laikraščiais.

Dar norėčiau visus pasveikinti su artėjančiomis šv. Kalėdomis ir Naujaisiais metais. Atsiprašau, kad per ankstį, bet paštas brangus- ne pagal mūsų pensininkų, kišenę. Vos maistui ir butui užsimokėti užtenka, daugiau nieko nenusipirksti, nes liksi be duonos. Viskas nežmoniškai brangu. Šiemet labai geras derlius buvo miškuose-grybų, uogų prisiruošime visai žiemai.

Linkiu visiems "Tremtinio" rašytojams kuo geriausios sveikatos.

Ona PRALGAUSKAITĖ-ČERNIAVSKAJA
Komija, Sosnogorskas

AT SILIEPKITE!

Stasys LIUTKEVIČIUS ieško savo giminių, kurių dauguma gyvena Vilniuje. Rašyti adresu: **A.Podvoiskis, 14 Hallworth Road, Crempshall Green, Manchester M8 5UW, England.**

Igarkiečiai, atsiliepkite!

1948m. Igarkoje buvo apgyvendinti keli tūkstančiai (3 ešelonai) tremtiniai.

Gūdžioje užpoliarėje atsirado lietuviška salelė, kurioje susidarė palankesnės sąlygos atspirti nautėjimui, reikštis kultūriniam gyvenimui.

Lietuvoje vykstančiuose tremtiniai susibūrimoje igarkiečiai, taip pat susirenka gausiausiai.

Spalio 15d. Vilniuje gyvenantys igarkiečiai susirinko į būri, išrinko iniciatyvinę grupę, kuriai pavedė burti Igarkoje buvusius tremtinius, suregistravoti juos, išsiaiškinti jų gyvenimo sąlygas, ar reikalinga jiems parama- tiek dvasinė, tiek materialinė.

Iniciatyvinė grupė įpareigota parengti medžiagą leidiniui apie Lietuvos tremtinį gyvenimą Igarkoje.

Mieji igarkiečiai Kviečiame steigtis po LPKTS vėliava savo brolijas ir kitose Lietuvos vietose. Užmegzsite ryšį su mumis, vilniečiais, peržiūrėkite šeimos albumus, senus dokumentus ir atsiuskite rengiamam leidiniui medžiagos arba praneškite, kad jos turite. Gal turite parašę atsiminimą, surinkę gyvenimo tremtyje faktų, dokumentų- būsime labai dėkingi, jei pasidalysite su mumis. Iniciatyvinės grupės adresas: **Vilniaus PKT bendrija, Vilnius, Jakšto 9, Igarkiečių brolijai. Telefonas ryšiui 742557, po 19 val., prašyti Raceno.**

Vilniaus Igarkiečių brolijas

Naujos knygos

LPKTS leidykla Pasaulio lietuvių dainų šventei išleido bukletą apie Irkutsko lietuvių tremtiniių choro veiklą "Maža Lietuva Irkutske". Buletė rasite įdomios medžiagos ir fotonostraukų apie ši unikalų koletyvą, susibūrusį toli nuo tévynės ir atskurus į čia, Lietuvos, po 30 metų.

Leidinio sudarytojai R. ir A.Jankauskai, dailininkė M.Jasilionytė.

ATITRAISYMAI

"Tremtinio" Nr.26, 2psl. 1 eilutę skaityti: "patvirtina senas bičiulis Česlovas Senkevičius". Nr.27, 1 psl. 1 pastr. 23-26 eil. skaityti: "konseruatorius senatorius Barry Goldwater, iš Arizonos, biografinėje knygoje rašė, kad globalinė tarptautinė grupė (Trikraštė komisija) sudaryta iš japonų, europiečių ir kanadietų (amerikiečių) čia buvo maždaug 100".

Laikraščio Nr.31 įsižvelė apmaudi klaida: skiltyje "Trumppai apie įvykius" žinutėje apie katalikiškus laikraščius vietoj "Naujasis židinys" turi būti "Dienovidis".

1994m. lapkričio 25 d. Nr. 32 (137).

Mūsų adresas: Laisvės al. 39,

3000 Kaunas, tel. 209530

ILSÉKITÉS RAMYBĖJE

Evaristas Benikas

1929-1994

Velionis gimė gegužė 21d. Ūbiškėje, netoli Telšių. Mokėsi Žemaitės vidurinėje mokykloje Telšiuose. Dešimtoje klasėje, palaikomas bendraminčių įsteigė pogrindinę "Jaunosios Lietuvos" grupę. Ši organizacija buvo tarsi atvara konjauniumi: puoselėjo taurias Tévynės meilės idėjas, platinė antisovietinius atsižaukimus. 1949m. spalio 21d. vienuoliuktokas Evaristas suimamas kartu su vienuoliuka moksliadraugiu. Užakinis teismas nuteisė jaunuolių 10 metų kalėti. Pateko į griežto režimo politinių kalinių lagerį Kazachijoje, Žezkazgano rūdyne. Dirbdamas vario kasyklose, nuolatos badmiriaudamas, kėsdamas žmogaus orumą žeminančias patyčias, E.Benikas neprarado dvasiemos stiprybės ir vilties ištrūkti iš pragaro.

I Lietuvą grijo 1968m. ir tą patį rudenį pradėjo dirbti ir lankytis vakarinę vidurinę mokyklą. Evaristas dirbo vairuotoju, valstybės draudimo inspekcijoje, melioracijos tarnyboje. Sajūdžiui prikėlus Tévynė ir buriantis politiniams kaliniams ir tremtiniams, vienerius metus buvo LPKTS Telšių rajono tarybos narys. Tolydžio blogėjanti sveikata neleido ilgiau ir aktyviau reikštis politinėje ir visuomeninėje veikloje. Nepagydomos ligos iškamuotas, lapkričio 6d. mirė. Paliko gedinčią žmoną Danutę, sūnus Evaristą ir Sigitą su šeimomis, gausų būrių artimuju ir bendražygį. Iš "Jaunosios Lietuvos" grupės paliko dar penketas Anapilin nepašauktų.

Velionis palaidotas lapkričio 9d. Telšiuose.

Tebūnė lengva jam Žemaitijos žemė.

Grupė artimuju ir bendražygį

Aldona Karvelienė

1922-1994

Lapkričio 7d. į Kauno Petrašiūnų kapines palydėjome LPKT sajungos narę Aldoną Karvelienę. Velionė gimė rugpjūčio 21d. Kybartuose. 1945m. buvo nuteista 5-eriems metams už tai, kad atsisakė pateikti sau-gumui žinias apie savo vyra Antaną, vėliau nuteistą 25 metams. Namie liko du kūdikiai, kuriuos iki jos sugrįžimo iš Archangelsko lagerių augino velionės mama ir giminės. 1951m. grijo į Lietuvą. Vėliau grijo ir vyras. Gyveno Kaune. Užaugino dvi dukras ir sūnų. Nuoširdžiai užjauciami velionės vyra, vaikus, vaikaičius.

LPKTS Kauno skyrius

Petras Bumbauskas

1923 - 1994

Petras Bumbauskas gimė 1923m. birželio 3d. Telšių valsč. Judrėnų k. 1944m. liepos 12d. baigė Telšių amatų mokyklą ir liepos 26d. buvo išvežtas darbams į Vokietiją.

Karui pasibaigus, pateko į anglų kariuomenės zoną ir buvo perduotas sovietams. Atsisakius tarnauti, 1946m. liepos 17d. nuteistas 10-iai metų lagerio ir 5m. tremties. Kalėjo Vorkutos lageriuose. 1956m. grijo į Lietuvą. 1968m. sukūrė šeimą gyveno Palangoje, dirbo Statybos remonto valdyboje tekintoju. Palaidotas Palangos kapinėse.

Nuoširdžiai užjauciami velionio žmona, vaikus ir artimuosius. Teneišlėsta tauraus žemaičio atminimas.

LPKTS Palangos skyrius

Pranas Kaziukonis

1910-1994

Spalio 10d. Toronte mirė LPKTS Varėnos skyriaus narys-rémėjas, Kanados lietuvis Pranas Kaziukonis. Velionis gimė 1910m. Varėnos raj. Kavėvos apskr., karui baigiantis pasitraukė į Vakarus ir daugelį metų dirbo Kanados lietuvių bendruomenės komitete. 1992m. aplankė savo gimtinę ir LPKTS Varėnos skyrių. Jis materialiai rémė.

Nuoširdžiai užjauciami skyriaus tarybos narį, velionio brolių Rapolą, kitus artimuosius, giminės.

LPKTS Varėnos skyriaus taryba

SL289. koresp.: Edmundas Simanaitis
lit. red.: Danutė Bartulienė, Irma Žukaitė
korekt.: Audronė Kaminskienė
tech.red.: Vesta Milerienė

Kaina 45ct

TREMINTINYS

Vyr. redaktorė Vanda Poderytė

Maketavo Rasa Černevičiūtė. Spausdino valst. "Aušros" spaustuvė, Vytauto pr.25, Kaunas. Ofsetinė spauda, 2 sp. lankai. Tiražas 6000. Užs. Nr. 3364

"Tremtinio" laikraštyje dažniausiai spausdinamos archyvinės nuotraukos, todėl spaustuvei dėl jų kokybės pretenzijų neturime